

Predikan i Abrahamsbergskyrkan den 21 oktober 2007 20 e tref. Att leva tillsammans. Joh 11:1-7.

Alldeles strax ska vi lyssna till dagens evangelietext. Den är början på ett långt kapitel i Johannesevangeliet och står inte riktigt för sig själv, känns det som. Jesus kommer att uppväcka den man som dött – så slutar berättelsen. Enligt Johannes gör Jesus detta som ett tecken på sin samhörighet med Gud och ett tecken på att han är Messias. Den här händelsen blir också det som får landets makthavare att bestämma sig för att röja undan Jesus. Men idag lyssnar vi till inledningen av berättelsen om en sjuk och döende man, hans systrar och deras vän.

Texten

Ibland känns det så självklart med relationer och att leva tillsammans. Det är ju så det är – vi finns där i relation till andra. När jag ser er alla här, kända som mindre kända ansikten, så förstår jag hur mycket kunskap och erfarenhet som finns av relationer – och så många vitt skilda livssituationer. Det blir lätt banalt att tala om relationer om man generaliserar.

Så ser jag lite längre ner – bortom era ansikten landar blicken först på ljusgloben och sedan på jordgloben av rostig metall längst ned i kyrksalen. Då är plötsligt hela världen här. Och just så är det. Bara den här veckan klev

världen in i kyrkan minst två gånger som jag märkte: Mannen som blivit av med a-kassan och inte hade pengar att ta sig till sitt nya jobb. Tre exiliranier som vill få oss att se hur mänskliga rättigheter grovt kränks i deras hemland.

Vad är det att leva tillsammans då? Det kanske ändå är bra om vi ibland försöker få syn på våra relationer. Det där nätet som spänner runt hela jorden. Finns det något särskilt kristet sätt att leva tillsammans? Det skulle i så fall formuleras så här: ett kristet sätt att leva är att leva mänskligt – för Gud blev människa. Och när Gud blir människa så visar hon oss på det värde som vi fått var och en. Det är innebörden av att varje människa är Guds avbild, enligt kristen tro.

I en bok om mänskliga rättigheter sägs att alla människor därmed tilldelas:

- *Mänsklig värdighet som gudagivet;*
- *Mänsklig värdighet som inneboende i alla människor;*
- *Mänsklig värdighet som en konsekvens av att vara del av mänskligheten.*

Jag menar att en grundläggande utgångspunkt för att leva tillsammans är just synen på varje människan som värdig. I mötet bli sedd och se, i samhället att ordna det så att varje människas grundläggande behov och frihet möts. Och med blicken på de båda globerna längst ned i kyrkan utmanas vi

att inse vår påverkan på människor på andra delar av klotet. Vi utmanas att handla så att också människor på fysiskt långt håll blir mötta som de värdiga människor de är. Rent konkret återkommer då frågorna om miljö, fred, handel osv. Vi lär oss mer och mer att vad vi gör i vår vardag har betydelse. Köp rättvisemärkt idag!

Nu vill jag återvända till dagens bibeltexter. Två har vi hört. Först var det Noomi och Rut och Orpa. Svärmor och svärdöttrar. Två änkor ur två kulturer. Olika åldrar. Noomi vill hem på sin ålderdom. Nu går det att leva i det land hon flydde på grund av hunger. I det nya landet har sönerna gift sig med kvinnor av annan etnisk och religiös bakgrund. Ibland när man läser Gamla testamentet så ser det ut som en omöjlighet. Motsättningarna och generaliseringar ur Israels folks perspektiv ser inget försonande med de omgivande folkgrupperna.

Men här är faktiskt ett exempel på något annat. Tre kvinnor som har mötts, lever tillsammans. Den äldre tror, förutsätter, att de yngre vill skaffa sig nya liv. Det är nästan som om hon försöker hjälpa dem att bli fria. Men för Rut har relationen till svärmodern djupnat. Hon vill fortsätta leva med henne, följa henne, vara hennes stöd och föda henne barnbarn, om än inte i biologisk mening.

Och så är det berättelsen om Jesus och de tre syskonen. Att Jesus står dem nära är helt klart – också när man fortsätter

att läsa om hur Lasaros hinner dö och hur berörd Jesus blir. Det handlar om en djup vänskap där känslorna är starka och engagerade. Så när Gud blir människa i Jesus Kristus så är Gud mänsklig också i den meningen att Gud gör sig beroende och sårbar, genom att gå in i nära relationer. Är man rädd för starka känslor – då ska man hålla sig på avstånd. Det gjorde inte Jesus.

Två bibeltexter till kommer vi att läsa. En är ur Psaltaren (68:5-7) som handlar om Gud som de utsattas försvarare: faderlösas fader, änkornas försvarare, den som ger ensamma ett hem, fångna frihet – och ser till att de som orsakar detta lidande – här kallade upprorsmän – inte längre får förstöra gemenskapen. Till sist kommer vi att lyssna till Hebréerbrevet (13:2-3) om gästfrihet och om att tänka på dem som sitter i fängelse eller blir misshandlade, *som om det gällde oss själva*. Just det här tror jag för oss till den mänskliga värdigheten: en nyckel är förmågan till empati, att kunna identifiera sig på djupet med en annan människa.

Vad gör det svårt för oss att leva tillsammans idag? Här? Nu? I diakonala rådet samtalade vi om hur ofta bristen på tid gör sig påmind. Det är åtminstone den yrkesverksamma delen av befolkningens bekymmer. Alltid är man på väg någon annanstans. Men goda relationer kräver tid. Vi

nämnde också ytlighetens risk. Om tidsbristen försvårar att relationer djupnar så är risken också att vi dömer och generaliserar gentemot varandra för snabbt. Vi glömmer bort att se någon annan som en människa med mänsklig värdighet. Empatin får inte tid att uvecklas. Men det handlar också om de val vi gör. Vad väljer vi att låta ta tid?

Stefan Sjöbloms utställning här i kyrkan, med ansikten av plåt från en gammal rostig skrotbil, fick oss att tänka på omsorgen om bilen. Den måste ha sin tillsyn för att fungera. Den måste på service ibland och oljan måste förnyas. Också relationer behöver tillsyn och tid. Ibland kan man undra om bilen är viktigare än människan...

Vad gör det möjligt för oss att leva tillsammans? För den andra sidan av saken är ju att det levs så många goda relationer. Och fattigdomen i världen *har* minskat.

Jag tror att de här olika bibeltexterna idag ger oss några nycklar till hur vi lever tillsammans på ett gott och varmt och kärleksfullt sätt.

1. Våga mötas öga mot öga – se verkligheten.

Noomi och Rut har lämnat kulturella och åldersmässiga skillnader därhän. De har sett varandra bortom generaliseringarna. De har mött varandra öga mot öga.

2. Låt både öron och mun arbeta.

Rut och Noomi lever i ömsesidig respekt till varandra. Jag tror de lever öra mot mun – och mun mot öra. En berättar sin historia – den andra lyssnar och tar emot. Och tvärtom i ömsesidighet – inte en som hela tiden ger – inte en som hela tiden får – utan ett flöde fram och åter.

3. Våga berätta om det svåra – sår mot sår.

Syskonen i Betania och Jesus från Nasaret har byggt en vänskap på djupet, så pass att de lämnar ut sig till varandra i sårbarhet. Lasaros behövde någon – i den svåraste stunden. Sorgen och känslorna talar om att vänskapen kan innebära att dela sårerna – sår mot sår. De här syskonen verkar ha funnits kvar också in i Jesu yttersta sårbarhet.

4. Träna dig i empati – känn som om hud ligger mot hud.

Att känna något in på bara huden – så säger vi ibland när vi anar hur någon känner det. Hud mot hud – kan stå som en bild för empati och inlevelseförmåga. Då ställer man sig själv åt sidan en stund. Eller som det sägs att indianerna formulerar det – gå i någon annans skor. Var gästfri – tänk på hur den som har det svårt har det. Hud mot hud.

5. Tänk dig att du står sida vid sida

Den mänskliga värdigheten – varje människas rätt att bli sedd som värd att aktas – den kan vi bara kämpa för tillsammans – sida vid sida. Mänsklig värdighet gör oss jämlika.

Att leva tillsammans – också Gud är relation. När vi, ganska ofta tror jag, säger eller hör orden om Fadern, Sonen och den heliga Anden, så tar vi det nog som en slags formula. Ja, ja, Gud lär vara treenig. Men poängen är att Gud själv är relation – i Gud själv finns relationen i centrum. Guds väsen är relation – titta på väggen mot Bävervägen. Stefan Sjöblom har illustrerat det här genom de tre ansikten som fått namn: fadern, modern och sonen.

Nu är det dags för den här predikan att landa. Och den landar i en vigselfsalm – som egentligen handlar om hur kärleken mellan två kan stå som bild för hur vi lever tillsammans i stort i den här världen. Och när vi lever tillsammans på riktigt och på djupet så gör vi det:

- Öga mot öga
- Öra mot mun – mun mot öra
- Sår mot sår
- Hud mot hud
- Sida vid sida

Låt oss nu sjunga och be i Psalm 85 – *Som mannen och kvinnan i glädje tillsammans.*